

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1693

Vragen van het lid **Bisschop** (SGP) aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *het bericht betreffende het voornemen om binnenkort een WOB-verzoek van RTL Nieuws inzake eindtoetsgegevens in te willigen* (ingezonden 7 maart 2013).

Antwoord van staatssecretaris **Dekker** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 19 maart 2013)

Vraag 1

Is het waar dat u voornemens bent binnenkort een Wet openbaarheid van bestuur (WOB)-verzoek van RTL Nieuws inzake eindtoetsgegevens in te willigen?¹

Antwoord 1

RTL Nieuws heeft op 11 januari 2013 met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur gevraagd om onder andere databestanden inzake de eindresultaten van de leerlingen van groep 8 op basisscholen. Ik heb het besluit genomen om deels aan het verzoek van RTL Nieuws tegemoet te komen. De gegevens op leerlingniveau worden niet openbaar gemaakt. Ik ben tot de conclusie gekomen dat er geen grond is om de gemiddelde schoolscores te weigeren. Voor elke school wordt, voor zover beschikbaar, zowel de «ruwe» gemiddelde schoolscore als de door de Inspectie van het Onderwijs (hierna: inspectie) berekende «gecorrigeerde» schoolscore openbaar gemaakt. Omdat in de publiciteit het al dan niet «corrigeren» van de gemiddelde eindtoetscijfers van scholen de nodige aandacht heeft gekregen, licht ik dit graag nader toe. De inspectie maakt jaarlijks voor alle scholen een risico-analyse op basis van, onder meer, de gemiddelde schoolscores op de eindtoets. Als uit de analyse blijkt dat de kwaliteit van het onderwijs op een school risico's vertoont, dan vraagt de inspectie aanvullende informatie op bij het bestuur. Daarbij vraagt de inspectie of er leerlingen hebben deelgenomen aan de eindtoets die niet mee tellen in de inspectiebeoordeling. Bijvoorbeeld leerlingen die uitstromen naar het voortgezet speciaal onderwijs of die een eigen leerweg hebben gevolgd. Anderzijds houdt de inspectie bij de herberekening ook rekening met leerlingen die ten onrechte niet hebben deelgenomen aan de eindtoets. Deze herberekening vindt alleen plaats bij scholen die risico's vertonen (zo'n 10–15% van de scholen). Herberekening

¹ Brief OCW aan schoolbesturen primair onderwijs, d.d. 5 maart 2013

voor de overige scholen is in het kader van het risicogerichte toezicht niet nodig. Herberekende gegevens zijn dus niet voor alle scholen beschikbaar. Het produceren van nieuwe informatie is in het kader van een Wob-verzoek niet aan de orde. Volledigheidshalve worden in het kader van dit Wob-verzoek ook de beschikbare herberekende schoolscores openbaar gemaakt, samen met alle informatie die nodig is om deze gegevens goed in context te kunnen interpreteren.

Ik heb de schoolbesturen als belanghebbenden gedurende twee weken in de gelegenheid gesteld om tegen het besluit tot openbaarmaking een bezwaarschrift in te dienen en om een voorlopige voorziening aan te vragen. Cito stelt dat de eindtoets bedoeld is als hulpmiddel bij de verwijzing naar het voorgezet onderwijs. De toets fungeert als het tweede, objectieve, gegeven naast het advies van de basisschool. Met de toets meten scholen wat leerlingen van groep 8 kennen en kunnen op het gebied van de Nederlandse taal, rekenen-wiskunde en studievaardigheden. De resultaten op de toets zijn een belangrijke indicatie voor de kwaliteit van het onderwijs op een school. Maar de kwaliteit van scholen is vanzelfsprekend meer dan alleen de uitslag op een toets. Ook Cito geeft aan dat de inspectie van het onderwijs daarom het oordeel over de kwaliteit van het onderwijs niet op toetsresultaten alleen baseert. De inspectie kijkt ook naar andere aspecten van kwaliteit, zoals het didactisch handelen, het leerstofaanbod en de leerlingenzorg. Op basis daarvan geeft de inspectie een onderbouwd oordeel geven over de school. Kortom: ik maak de resultaten van de Cito-toetsen openbaar, omdat ik mij gehouden weet aan de Wob. Ik ben het eens met diegenen die aangeven dat de kwaliteit van een school meer is dan de resultaten van de toets alleen. Dit neemt echter niet weg dat de resultaten op de eindtoets een indicatie vormen van de kwaliteit en dat de inspectie hier op een evenwichtige manier mee omgaat.

Overigens vind ik de beschikbaarheid van informatie over de leerresultaten van basisscholen uitermate belangrijk. Het algemeen belang voor ouders om een goed geïnformeerde schoolkeuze te kunnen maken is groot. Het oordeel van de Inspectie is daarom reeds openbaar. Verder is de publicatie van examenresultaten in het voortgezet onderwijs al staande praktijk. In het basisonderwijs publiceren veel scholen het eindtoetscijfer in de schoolgids of op de website. In Amsterdam en in Arnhem tonen alle scholen hun gemiddelde eindtoetsgegevens op een centrale website. De PO-Raad werkt met de schoolbesturen sinds 2012 aan Vensters Primair Onderwijs: een transparante informatievoorziening over de kwaliteit en prestaties van alle basisscholen. Er is immers grote behoefte aan een informatiesysteem voor schoolkeuze-informatie, verantwoording en «leren door vergelijken» in het basisonderwijs. Wat mij betreft maakt de PO-Raad extra snelheid met Vensters zodat ouders en andere betrokkenen binnen enkele maanden toegang hebben tot deze informatie. Ik zal de PO-Raad daarbij desgewenst ondersteunen.

Vraag 2

Waarom beschikt niet enkel de Inspectie van het Onderwijs, maar ook het ministerie over de resultaten van de eindtoetsen op het niveau van scholen en leerlingen? Welke juridische legitimatie is er voor deze situatie? Waarom wordt dit WOB-verzoek niet door de Inspectie, maar door het ministerie afgehandeld?

Antwoord 2

DUO, de uitvoeringsorganisatie van OCW, beschikt over de individuele eindtoetscores van alle leerlingen. De scholen zijn verplicht om deze gegevens te registeren in het basisregister onderwijs (BRON). De wettelijke basis hiervoor is artikel 178a, tweede lid, onder g, Wet primair onderwijs (WPO). De gemiddelde eindtoetscores van basisscholen berusten bij de Inspectie, die deze gegevens heeft verkregen in het kader van de uitvoering van haar toezichthoudende taak. Alle Wob-verzoeken worden namens een bewindspersoon afgedaan.

Vraag 3

Onderkent u dat het voor scholen wezenlijk verschil maakt of zij gegevens verstrekken in het kader van de kwaliteitsbeoordeling dan wel dat ook derden met deze gegevens aan de haal kunnen gaan? Waarom beperkt u zich in dat licht in uw brief aan scholen inzake de mogelijkheid van bezwaar tot

verwijzing naar het vraagstuk van de privacy en de artikelen en overwegingen die daarop betrekking hebben, terwijl voor scholen meer overwegingen kunnen spelen?² Waarom worden gegevens verstrekt waarover scholen niet vooraf een zorgvuldige en brede afweging hebben kunnen maken, waarin de mogelijke gevolgen verdisconteerd konden worden?

Antwoord 3

Informatie die valt onder de reikwijdte van de Wob, moet openbaar worden gemaakt, tenzij er een uitzonderingsgrond van de Wob van toepassing is. In dit verband is de weigeringsgrond van artikel 10, tweede lid onder e, Wob van belang waarbij beoordeeld moet worden of het belang van openbaarmaking opweegt tegen het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van ouders en leerlingen. Hier ben ik van oordeel dat het belang van deze persoonlijke levenssfeer zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid. Daarom zal ik de score per leerling niet verstrekken. Evenmin zal ik de gemiddelde schoolscore verstrekken wanneer deze is gebaseerd op vier leerlingen of minder.

In het kader van de Wob is vooral relevant of de gevraagde gegevens bij de overheid berusten. Het doel waarvoor deze gegevens zijn verzameld is van ondergeschikt belang. Daarbij komt dat een verzoeker in het kader van de Wob geen belang hoeft te stellen bij zijn verzoek.

Vraag 4

Bent u van mening dat het verstrekken van eindtoetsresultaten wezenlijk verschilt van het vermelden van schoolresultaten door de Inspectie in het kader van een bredere rapportage? Waarom overweegt u niet om op andere gronden, bijvoorbeeld op grond van artikel 10, tweede lid, onderdeel g WOB, openbaarmaking te weigeren?

Antwoord 4

Eindtoetsgegevens verschillen van Inspectie-oordelen. Juist om die reden wordt volledigheidshalve ook het gecorrigeerde gegeven meegenomen in de openbaarmaking. Deze correcties zijn, zoals onder vraag 1 toegeelicht, toegepast bij scholen waar dit uitmaakt voor het eindoordeel van de inspectie. Maar in het kader van de Wob doet het onderscheid tussen de eindtoetsresultaten waarover de overheid beschikt en een bredere inspectierapportage over de onderwijskwaliteit niet ter zake.

Ik heb bij de beoordeling van het verzoek van RTL Nieuws alle weigeringsgronden uit de Wob zorgvuldig bekeken. Naar mijn mening is een mogelijk nadeel (artikel 10, tweede lid, onderdeel g Wob), voor scholen en besturen, voor zover dat nadeel bij enkele openbaarmaking aanwezig kan worden geacht, niet onevenredig. Het algemene belang van openbaarmaking weegt naar mijn mening zwaarder dan het eventuele nadeel dat scholen ondervinden. Bovendien constateer ik dat veel scholen hun eindtoetsscore al openbaar maken op hun website of in hun schoolgids. Scholen zijn nu in de gelegenheid gesteld om eventueel onevenredig nadeel aan te tonen. In ieder geval zal ik bij openbaarmaking alle beschikbare informatie verstrekken die nodig is om de gegevens in context te plaatsen.

Vraag 5

Hoe wordt omgegaan met de situatie van scholen die aan de Inspectie geen toestemming hebben gegeven om resultaten op te vragen bij de leverancier? Waarom wordt de informatie die op andere wijze door de Inspectie verkregen is ook openbaar gemaakt, terwijl duidelijk is dat deze scholen bijzondere zorgvuldigheid willen betrachten ten aanzien van de resultaten?

Antwoord 5

In het kader van openbaarmaking is het in dit geval niet relevant of de informatie die nodig is voor het toezicht wordt geleverd door de toetsontwikkelaar of door de school zelf.

² De PO-Raad werpt bijvoorbeeld de vraag op of sprake is van benadeling van scholen <http://www.poraad.nl/content/openbaarmaking-eindtoetsgegevens>

Vraag 6

Welke bescherming hebben scholen wanneer zij vanuit het oogpunt van zorgvuldigheid enkel in het kader van de kwaliteitsbeoordeling gegevens met de Inspectie willen uitwisselen? Hoe wordt voorkomen dat belangen van privaatrechtelijke rechtspersonen als gevolg van het noodzakelijke proces van kwaliteitsbeoordeling zonder verdergaand verweer dan enkel de privacy van leerlingen, buiten werking worden gesteld? Bent u bereid te onderzoeken hoe, afgezien van de Inspectierapporten, openbaarmaking van leerresultaten met meer waarborgen kan worden omgeven?

Antwoord 6

De Wob regelt het recht op informatie die bij de overheid berust volgens het principe «openbaar, tenzij». Documenten die vallen onder de reikwijdte van de Wob moeten openbaar worden gemaakt, tenzij een uitzonderingsgrond van de Wob van toepassing is. Deze uitzonderingsgronden bieden voldoende waarborgen voor belanghebbenden. Om die reden worden de gegevens op leerlingniveau niet openbaar gemaakt (zie antwoord op vraag³). Naar mijn mening is er geen reden om nader te onderzoeken of er meer of andere waarborgen noodzakelijk zijn.

Vraag 7

Bent u van mening dat scholen bij de afweging of zij aan de Inspectie toestemming geven resultaten op te vragen bij de leverancier ervan op de hoogte moeten zijn dat toestemming ertoe kan leiden dat derden deze informatie kunnen opvragen? Zo ja, gaat de inspectie dit voortaan vermelden?

Antwoord 7

Een school is verplicht om desgevraagd mee te werken aan een verzoek van de inspectie om inlichtingen, zoals eindtoetsgegevens. De inspectie vraagt deze eindtoetsgegevens, met toestemming van de school, op bij de leverancier uit oogpunt van administratieve lastenvermindering van de school en de inspectie. Indien de school ervoor kiest om zelf de gegevens te leveren, dient een vragenlijst te worden ingevuld. In beide situaties vallen de gegevens onder het bereik van de Wob. De inspectie heeft dit benadrukt in de zogenoemde leveringsbrief die op 11 maart 2013 naar de schoolbesturen is verzonden.

Vraag 8

Bent u bereid deze vragen te beantwoorden voordat tot openbaarmaking van de gegevens wordt overgegaan?

Antwoord 8

Ja.

³ De PO-Raad werpt bijvoorbeeld de vraag op of sprake is van benadeling van scholen <http://www.poraad.nl/content/openbaarmaking-eindtoetsgegevens>